

**PREZES URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel. (0-71) 34 46 587, (0-71) 34 05 920, fax (0-71) 34 05 922
E-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

Wrocław, dnia 5.12.2003 r.

RWR 61 - S -10/2003/JM

DECYZJA RWR 38/ 2003

Na podstawie art. 23 c ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. Dz. U. Nr 86 z 2003 r., poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 18 poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **DOMINET BANK S.A. w Lubinie, ul. Tysiąclecia 2**, reprezentowanemu przez radcę prawnego Dariusza Piotra Górnickiego,

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23 a ust. 1 i 2 przywołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. Banku polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nie zamieszczenie we wzorcu umowy o kredyt gotówkowy informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zobowiązany jest konsument i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania**.

UZASADNIENIE

1. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu przeprowadził w dniach 6-10 czerwca 2003 r. kontrolę w CUPRUM BANK S.A. Oddz. we Wrocławiu (sygn. sprawy RWR 581-W-28/03/JM,ZR). Kontrola została przeprowadzona w związku z pismem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 maja 2003 r., zlecającym przeprowadzenie kontroli placówek bankowych pod kątem przestrzegania ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081), a w szczególności jej art. 4, 5 i 16, zwanej dalej "ustawą o kredycie",

2. Analiza stosowanego przez DOMINET Bank S.A. (dawniej CUPRUM Bank S.A.) wzorca umowy o kredyt gotówkowy dała podstawę do podejrzenia, iż w opisaney sprawie nastąpiło naruszenie zarówno ustawy o kredycie, jak również ww. ustawy o ochronie (...), a w szczególności jej art. 23 a.

3. W tym stanie rzeczy Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, postanowieniem nr 321 z dnia 11 września 2003 r., wszczął przeciwko DOMINET Bank S.A. z siedzibą w Lubinie, zwanym dalej „Bankiem”, postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem naruszenia przez ww. przedsiębiorcę

obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nie zamieszczenie we wzorcu umowy o kredyt gotówkowy informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument.
(dowód : karta nr 1)

4. W odpowiedzi Bank nie zgodził się z postawionymi zarzutami. Pismem z dnia 29 września 2003 r. poinformował Prezesa Urzędu, iż w trakcie kontroli przedstawiono wzorzec umowy, który został wydrukowany przez funkcjonujący w banku system komputerowy. Wzorzec ten wskazuje jedynie, że przedstawiany jest całkowity koszt kredytu jak i poszczególne pozycje, bez podania konkretnej kwoty obrazującej koszt kredytu. Kwota ta powstaje jako informacja pełna przy zawieraniu konkretnej umowy i jest zależna od wielu czynników, do których należy kwota kredytu, okres spłaty, forma zabezpieczenia i aktualne w dniu zawarcia umowy tabele opłat oraz prowizji. Przed zawarciem umowy z konsumentem pełna wartość kredytu, po ustaleniu zasad umowy, jest klientowi specyfikowana, a odzwierciedlenie znajduje się w treści samej umowy. Według przedstawionego wzorca umownego, będącego przedmiotem wyjaśnień, zawierana umowa taką informację obejmuje, a przed jej zawarciem konsument otrzymuje w placówce banku pełną informację.
(dowód : karta nr 8-9)

Przeprowadzone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postępowanie dowodowe, pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego :

1. DOMINET Bank S.A. w Lubinie został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000033013 (sygn. akt WR.IX NS-REJ.KRS/9889/02/630). DOMINET Bank S.A. i CUPRUM Bank S.A. to ten sam bank. W dniu 24 maja 2002 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę, zaprotokołowaną aktem notarialnym rep. nr 3758/2002, o zmianie nazwy spółki z CUPRUM Bank na DOMINET Bank. Zmiana ta została wpisana do KRS.

(dowód : karta nr 9-15, 17-20)

2. W stosowanym przez Bank wzorcu umowy o kredyt gotówkowy dla osób fizycznych Prezes Urzędu zakwestionował brak informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument zawierający z Bankiem ww. umowę (art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie).

(dowód : karta nr 4-6)

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje :

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów (art. 1 ust. 1). Rozpatrywana sprawa dotyczy interesu publicznego, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy zaciągają kredyt w Banku. Jest to grupa nieograniczona, o zmiennej liczbie uczestników, do której mogą przystępować nowe osoby korzystające z usług tego Banku.

Zgodnie z art.23a ust.1 ustawy o ochronie (...) "Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów". Z kolei przepis art. 23 a ust. 2 ww. ustawy stanowi, iż "Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru

postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów”.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie prawnej przed godzącymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem (zakazanych przez przepisy innych ustaw) oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, działaniach przedsiębiorców. Tworząc katalog działań, które będą uznawane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów ustawodawca posłużył się zwrotem “w szczególności”. Oznacza to, że wskazany katalog ma charakter przykładowy. Zamiarem ustawodawcy było uznanie za praktykę działań, które naruszają przepisy innych ustaw. W przepisie art.23a ustawy nie ma odwołania do konkretnych ustaw (z tego względu, iż byłoby to sprzeczne z zasadami poprawnej legislacji, ale także ograniczało Prezesa UOKiK w jego decyzjach w sprawie niedozwolonych praktyk naruszających interesy konsumentów). Zgodnie z uzasadnieniem projektu rządowego ustawy z dnia 5.07.2002 r., nowelizującej ustawę o ochronie (...) *“Same przepisy art. 23a- 23d nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, a także zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów”* (druk sejmowy nr 366, s.20).

Przesłankami zastosowania w niniejszej sprawie art.23a ust. 1 i 2 powołanej ustawy o ochronie (...) jest :

1. bezprawność działań przedsiębiorcy, polegająca na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji,
2. godzenie tych działań w interes konsumentów,
3. naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.

W przedmiotowej sprawie analizie poddano stosowany przez Bank w obrocie z konsumentami wzorec umowy o kredyt gotówkowy. Z chwilą jego podpisania, pomiędzy tym przedsiębiorcą i jego kontrahentami dochodzi do nawiązania stosunku zobowiązaniowego, z istoty którego wynika, iż na każdej ze stron umowy ciążyą określone prawa i obowiązki. W przypadku ww. umowy Bank zobowiązany jest do przelania na konto konsumenta określonej kwoty kredytu. Natomiast konsument ma obowiązek uiszczenia na rzecz Banku zarówno wszelkich prowizji i opłat za zabezpieczenia kredytu, jak również dokonywania comiesięcznych wpłat rat w wysokości określonej w umowie kredytowej.

Ad. 1. Prezes UOKiK zakwestionował w umowie o kredyt gotówkowy brak informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument. Obowiązek umieszczenia w umowie tych danych nakłada na Bank art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie. Zatem taki zapis powinien znaleźć się w treści umowy kredytowej.

Niewątpliwie łączny koszt wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, nie jest wielkością stałą i dla każdego klienta banku musi być naliczany indywidualnie, gdyż na jego wysokość wpływ ma wiele czynników np. okres kredytowania, wysokość kredytu, stopa procentowa. Niemniej jednak zapis dotyczący tej kwestii, zgodnie z wolą ustawodawcy, powinien być w umowie ujęty, z “wykropkowanym miejscem” na wpisanie właściwej kwoty. Przecież również inne składniki kredytu są zmienne, a jednak w umowie jest miejsce na ich wpisanie. Przykładem tego jest chociażby sama wysokość kredytu, zależna tylko i wyłącznie od konsumentów oraz ich zdolności kredytowej (§1 pkt 1 umowy). Również wartością stałą, jednakową dla wszystkich klientów banku, nie są :

- całkowity koszt kredytu (§ 2 pkt 1 umowy kredytowej),
- wysokość rat kapitałowo-odsetkowych (§ 3 pkt 1 umowy kredytowej),

- stopa procentowa (§ 4 pkt 1 umowy kredytowej)
- rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu (§ 5 pkt 1 umowy kredytowej),
- stopa procentowa dla należności przeterminowanych (§ 9 pkt 1 umowy kredytowej),

a jednak odpowiednie zapisy z "wykropkowanymi miejscami" na wpisanie właściwej kwoty lub wartości procentowej zostały ujęte w umowie. Zatem wyjaśnię Banku, że ze względu na fakt, iż wysokość łącznej kwoty wszystkich kosztów, opłat i prowizji zależy od wielu czynników i dlatego podawana jest do wiadomości klientowi, co znajduje później odzwierciedlenie w umowie zawieranej z konkretnym konsumentem, nie można uznać za wiarygodne. Wobec powyższego należy stwierdzić, iż w analizowanej umowie brak jest zapisu wymaganego art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie, zgodnie z którym umowa powinna zawierać „informację o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument”.

A zatem spełniona została pierwsza z przesłanek art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...) tj. bezprawność działań przedsiębiorcy, polegająca na naruszeniu przez Bank art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie, a co za tym idzie, naruszeniu obowiązku do udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Ad. 2. Opisane działania Banku niewątpliwie godzą w interes konsumentów.

Przede wszystkim konsument zawierając umowę kredytową nie jest w pełni świadomy, jaka jest łączna wysokość faktycznie ponoszonych przez niego wszystkich kosztów, opłat i prowizji za udzielony mu przez Bank kredyt. A niewątpliwie informacja ta może mieć wpływ na podjęcie przez niego ostatecznej decyzji, co do podpisania tej umowy lub też skorzystania z możliwości odstąpienia od niej w ustawowo zagwarantowanym terminie 3 lub 10 dni (dla umów zawartych do 28 września 2003 r.) i 10 dni, zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami. Również powyższe dane mogą posłużyć konsumentowi do porównania ofert różnych banków w celu wybrania dla siebie tej najkorzystniejszej.

Podkreślić przy tym należy, że prawo konsumenta do informacji jest jednym z jego zasadniczych praw, bowiem brak pełnej wiedzy uniemożliwia konsumentowi swobodę oceny i wyboru, ograniczając wolność jego decyzji rynkowych (wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 7.03.1990 r., C-362/88, Zb. Orz. I-667). „Obowiązek informowania partnera o istotnych (z jego punktu widzenia) okolicznościach dotyczących kontraktu, jego przedmiotu i treści, przedmiotu świadczenia, a także powinności czynienia tego w sposób prawdziwy, rzeczowy i kompletny- jest cechą generalną prawa umów i wypływa z obowiązku lojalnego kontraktowania, dotyczącego zarówno stadium przedkontraktowego, jak i wszelkich dalszych faz już istniejącego stosunku prawnego” (E.Łętowska „Prawo umów konsumenckich”, Wyd. C.H.BECK 2002 r., s. 215 i nast.).

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, iż Bank, jako profesjonalista, nie zadośćuczynił, nałożonemu na niego w ustawie o kredycie, obowiązkowi poinformowania swojego kontrahenta (konsumenta), będącego z zasady słabszą stroną stosunku umownego, o wszystkich okolicznościach zawieranej z nim umowy o kredyt gotówkowy.

Tym samym wykazane zostało, iż działania Banku godzą w interes konsumentów, a zatem wypełniona została druga z przesłanek niezbędna do stwierdzenia praktyki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Ad. 3. Kwestionowany przez Prezesa UOKiK brak informacji o wszystkich kosztach, opłatach i prowizjach, do poniesienia których zobowiązany jest konsument, co wyjaśniono już na wstępie tej części uzasadnienia decyzji, narusza również

zbiorowy interes konsumentów i jednocześnie wypełnia ostatnią z przesłanek art. 23 a ustawy o ochronie (...). Zgodnie z art. 23a ust. 1 zd. 2 tej ustawy zbiorowym interesem konsumentów nie jest suma indywidualnych interesów konsumentów. Działania Banku dotyczą bowiem wszystkich konsumentów, którzy już zawarli z nim umowę o kredyt konsumencki, jak również przyszłych klientów tego Banku. Tym samym jego zachowanie nie dotyczy poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi na szeroką skalę uprawnieniami wszystkich konsumentów będących już lub w przyszłości klientami tego Banku. To, zdaniem Prezesa Urzędu, powoduje że został naruszony zbiorowy interes konsumentów.

W tej sytuacji Prezes UOKiK stwierdza, że spełnione zostały wszystkie przesłanki warunkujące stwierdzenie stosowania przez Bank praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 kpc - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK we
Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymują:
Kancelaria Prawnicza Dariusz Górnickiego
KONCEPT
Ul. W.Górskiego 9 p.IV
00-033 Warszawa